

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qvalitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

495. Qualiter injustè non solventes, vel detinentes decimas compellendi sint ad earum solutionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

Castrop. Pirh. *ll. cit.* ex Fagund. *l. 3. de s. præcep. c. 6. num. 4.*

3. Tertiò in Bulla cæna excommunicatio lata adversus exigentes, occupantes, sequestrantes decimas, dum nimirum id faciunt, quasi sibi deberentur, ut Suar. Tolet. Nav. apud Castrop. *loc. cit. n. 3.* qui etiam addit, hanc excommunicationem incurere eos magistratus, qui in gravi necessitate populi decimas ex fructibus beneficiorum sequestrant in sustentationem populi, nisi prius tentaverint subvenire huic necessitati auctoritate Judicis Ecclesiastici, qui ubi in hoc negligens, posse magistratum, ne populus pereat, illa bona, quæ Clericis necessaria non sunt, sequestrare, citat pro hoc Gutierrez, & Martienzo.

4. Quartò non solvens aut restituens decimas privari debet sepulturâ Ecclesiasticâ, juxta *c. prohibemus. h. t. Barbof. n. 19.* citans Rebuff. *q. ult. n. 16. Monet. c. 8. num. 74.* Lavor, *var. lucubrat. to. 1. tit. 2. c. 12. q. 48. & c.*

5. Quinto *cl. religiof. h. t.* specialiter fertur excommunicatio adversus religiosos (eò quòd illi eo tempore, nempe Còciliu Viennens, magis graviter & frequenter delinquebant contra præceptum decimarum Pirh. *n. 166.* juxta *Gl. hic v. religiof.*) quoscunque (etiam faminas *Gl. hic*) non habentes beneficium aut administrationem; adversus autem eos, qui beneficium, officium, vel administrationem habent, suspensio ab officiis, administrationibus, beneficiis ipso jure incurrenda, qui decimas Ecclesiæ debitas absque justo titulo sibi vendicant, aut malis artibus & fraudibus sibi usurpare præsumunt vel prohibent, aut non permittunt solvi decimas ex animalibus suarum familiarum, vel pastorum, quæ propriis gregibus permiscunt; vel ex animalibus, quæ in fraudem Ecclesiarum emunt, & tradunt venditoribus, ut ea custodiant. Item ex terris, quas ipsi servis & colonis colendas tradunt. Circa quam pœnam

6. Notandum primò, non extendi eam ad Clericos seculares, vel etiam laicos *Gl. hic v. religiof. Pirh. cit. n. 166.* Secundò non incurri hanc pœnam à religiosis, dum decimæ non Ecclesiis, sed particularibus personis debentur, Castrop. *loc. cit. n. 2.* citans Suar. Tolet. & c. Tertiò, hanc pœnam incurri, si post monitionem, quæ una sufficit facta ab iis, quorum interest, nempe à Prælati vel ministris Ecclesiarum, quibus debentur decimæ, intra mensem, nempe à prohibitionem, fraudulentam emptionem, immisionem & traditionem animalium non satisfaciunt solvendo decimas, Castrop. & Pirh. *ll. cit.* aut nisi intra duos menses non satisfecerint, aut restituerint læsis Ecclesiis ablatas, aut injustè usurpatas decimas Pirh. juxta *cl. religiof.* Quartò à dictis pœnis eos absolvi non posse, nisi condignè satisfecerint, non obstantibus privilegiis quibuscunque, per quæ scilicet prædictæ sententiæ possent impediri. Pirh. *ibid.* quamvis hæc excommunicatio jure communi nulli sit reservata. Azor. *c. 26. q. ult.* apud Pirh. denique *c. discretioni. de decimis in 6.* mandatur & severè prohibetur FF. Minoribus & Prædicatoribus, ne in suis sermonibus ad populum vel alibi (nempe in privatis collationibus, disputationibus, vel confessionibus audiendis, ut *Gl. hic v. vel aliter* apud Pirh. *num. 167.*) talia proponant, quæ Auditores à decimarum altarumve rerum Ecclesiis debitarum (puta primitiarum, oblationum, portionum funeralium, ut *Gl. hic v. aliarum rerum.*) Solutione retrahant. Quod ipsum decretum renova-

tum in *cl. cupientes. 3. de penis.* & extensum ad omnes religiosos, etiam non mendicantes, cujuscunque Ordinis (non tamen ad Clericos seculares. *Gl. ibid. v. religiosos*) adjectâ excommunicatione juxta Angelum & Tolet. apud Castrop. debent hæc dici ex pravo isto animo, & in præsentia illorum, qui decimas solvere debent. Item in dicta constitutione *cupientes* præcipitur religiosis, ut certis festis ibi nominatis, si ad hoc requisiti fuerint à Rectoribus Ecclesiarum, informare studeant Auditores de solvendis decimis. Item in confessionibus movere iis conscientiam, qui decimas solvere intermittunt, ita ut si id scienter omittant, & postmodum, cum possumt, id penitentia non expiant, pergentes concionari, incurrant excommunicationem. Castrop. *loc. cit. n. 168.* vide de hoc Suar. *de cens. d. 23. f. 5. n. 37.* Barbof. *cit. c. 28. §. 4. a. n. 21.*

Quæstio 495. Qualiter in iuste non solventes vel detinentes decimas compellendi sint ad earum solutionem?

1. **R**espondeo primò: possunt ac debent compelli per intentatam excommunicationem. Trid. *sess. 25. c. 12.* nisi fortè obstet scandalum publicum, majoraque mala nascantur ex tali coactione; tunc enim dissimulari poterit, cum vel sic bona nulla immobilia alienantur; sed quidam redditus, qui ex certa causa remitti possunt. Castrop. *p. 15. n. 1.* citans Abb. *in c. cum homines. h. t. n. 7.* *Gl. in c. ut super. de reb. Eccl. non alien.* Suar. *cit. l. 1. c. 28. n. 3. & seq.*

2. Secundò potest Ecclesia recuperare decimas actione non solum personali, sed & reali per rei vindicationem ab iniuris detentoribus ob dominium utile, quod habet in decimis, etiam vel sic bona nulla immobilia alienantur; sed quidam redditus, qui ex certa causa remitti possunt. Castrop. *loc. cit. num. 2.* Quin & juxta sententiam probabilem Abbatis *in c. cum homines. h. t. n. 6.* Host. *in c. pastoralis. h. t. n. 5.* *Gl. in c. tua.* apud Castrop. agere contra eos, quibus vendita sunt prædia, aut donata, legata & c. ut decimas præteritis non solutas solvant; eò quòd videantur prædia obligata per modum hypothecæ ad solvendas decimas quascunque; sicut bona Mariti dicuntur esse obligata pro dote uxoris. Quam tamen rationem ipse *n. 3.* cum Suar. *cit. c. 38 n. 11.* probabilis negat; cum neque fideles sua prædia taliter obligaverint, neque lex ulla sit, quæ id expressè affirmet, aut unde id colligatur.

3. Tertiò: non potest parochus à domino prædii vel colono per vim accipere decimas non solutas. Castrop. *n. 4.* citans Rebuff. *q. 9. n. 20.* Pirh. *n. 96.* cum communi; cum enim debitor, & in præsentem parochianus antequàm solvat decimas, sit dominus fructuum suorum, non potest creditor auctoritate propria occupare bona debitoris sui, privareque eum eorum dominio, possessione & utu, ut debitum suum recipiat. Pirh. & Castrop. *loc. cit.* Sed neque potest parochus cogere ad hoc parochianum, denegando ei, tanquam propter hoc indigno Sacramenta, nisi ubi hoc delictum foret publicum & notorium evidentiâ facti (necessariò, ut Castrop. *n. 4.* declaratum per sententiam) cum negatio publica Sacramenti necessariò requiratur, delictu esse evidens evidentiâ juris vel facti, & semper aliàs allegare possent jus aliquod vel excusationem, ob quam non solverent decimas. Pirh. *cit. n. 96.* Castrop. *n. 5.* citans Suar. *c. 38. n. 2.* Fagund. *l. 4. c. 1. n. 8.* Covar. *c. 17. n. 3.* Recurrendum proinde erit

erit ad Episcopum aliumve Judicem competentem, de quo, quis sit, paulò post, ut is compellat solvi, vel restitui decimas.

Quaestio 496. Quà actione Ecclesia, aut ejus loco parochus vel Episcopus exigere possit decimas sibi debitas?

Respondeo primò: si quaestio sit super ipso jure decimandi, ad quem pertineat, Ecclesia instituere potest actionem confessoriam utilem, per quam petitur à Judice declarari, hoc jus sibi competere; sicut enim rei vindicatio actio est realis, & competit Domino pro rebus corporalibus obtinendis, ita dicta actio confessoria realis conceditur Domino pro juribus in corporalibus consequendis, Pirh. *ad tit. de decim. n. 156.* citans Gl. & Abb. *in c. tua. h. t. Suar. c. 36. n. 9.*

2. Secundò: si quaestio est de ipsis decimis, seu fructibus decimalibus nondum separatis à fundo, vel reliquis fructibus injustè detentis, agere potest Ecclesia ad separationem & solutionem, non quidem strictè dictà vindicatione, utpote quæ soli Domino competit, sed conditione ex lege seu canone; vel si decimæ debeantur ex consuetudine, conditione ex lege consuetudinaria approbata per legem Canonicam, quæ licet sit actio personalis, est tamen simul etiam in rem scripta, seu rei persecutoria, ita ut contra quemvis fructuum non decimarum possessorem institui possit (unde etiam, non quidem directà, sed utilis vel vindicatio appellari potest, quæ datur quasi Domino, sive uti dominium in re habenti. *Suar. loc. cit. Pirh. n. 157.* juxta *c. pastor. h. t. & Gl. in c. moderamine. v. sibi vindicant.* Porò hæc conditio ex canone competit quoque Ecclesia contra illum, qui fructus, sive adhuc hærentes solo, & à reliquis fructibus nondum separatos, sive jam separatos & decimatos, per dolum vel notabilem culpam seu negligentiam destruxit; cum tunc agi possit ad restitutionem fructuum decimalium, nempe ad id, quòd spectatis aliis annis Ecclesia solebat ac poterat percipere. *Pirh. num. 158.* citans *Innoc. in c. commissum. h. t. D. Tho. 2. 2. q. 87. a. 2. ad 4.* Quin & contra Dominum prædii decimis obnoxii, dum is illud vendit vel locat colono tali pacto, ut Ecclesia ab emptore, vel conductore consequi nequeat decimas, ut dictus Dominus damnum Ecclesiæ illatum restituat, & solvat restitutionem decimarum. *Pirh. n. 159. & 160.* citans *D. Thom. ubi ante. Suar. c. 36. nu. 15.* cum dominus prædii teneatur id tali modo vendere, vel locare, ut Ecclesia decimis ex ea debitis non fraudetur, *e. in aliquibus h. t. Ecclesiæ,* ut ex *cit. c. collegitur, Abb. ibid. n. 3.* habente veluti jus quoddam in ipso fundo ratione decimarum, ob quod compellere possit dominum fundi, ut talibus colonis locet illum, qui fideliter & utiliter eum colant, ne decimis fraudetur, *Pirh. loc. cit.* Unde & patet hanc conditionem rei persecutoriam esse utilitorem Ecclesiæ, quam directà & propria rei vindicatio.

3. Probabilius tamen videtur, non posse conveniri emptorem, seu novum possessorem prædii, & ab eo exigere decimas præteriti temporis, non solutas ab ejus domino seu venditore; eò quòd obligatio per se non iuratur fundo, ex quo solvuntur decimæ (secus ac tributa, quæ per se ex speciali juris dispositione ipsos fundos afficiunt, & ad novum possessorem transeunt, etiam cum obligatione

P. Leuren. Fori Benef. Tom. 1.

præterita tributa non soluta solvendi) sed solum respectivè, seu in ordine ad fructus, quibus per se & immediatè inest onus decimarum. Sed neque, ut dictum paulò supra, fundi sint jure pignoris obligati; adeoque antiquus possessor, seu venditor convenire possit & debeat, utpote qui fructus fundi præteritis annis percepit; non verò emptor, utpote ad quem dicti fructus non pervenerunt. Quibus si qui textus obstat videntur, intelligendi hi sunt, & loquuntur de onere præstandi decimas ex fructibus in futurum percipiendis, ad quos obligabitur emptor seu possessor novus, ad quem fundus pervenit. *Pirh. n. 161.* citans *Suar. c. 38. n. 9. Laym. Theol. mor. l. 4. tr. 4. c. 2. n. 5. Cantil. de decim. c. 4. num. 3. contra Abb. in c. cum homines. h. t. num. 6. Gigas de pens. q. 39. num. 12. Azor. p. 1. l. 7. c. 24. q. 2. Rebuff. q. 9. n. 9. Monet. de decim. c. 6. n. 18. Tiraq. Cenedo, & plures alios, quos citat & sequitur Barbof. *cit. c. 28. §. 4. a. nu. 11.* censentes in opinione esse Ecclesiæ, quem velit convenire, novum, an antiquum prædii possessorem; eò quòd onus solvendi decimas sit reale, & quòd pro decimis tacitè fundus sit hypothecatus.*

Quaestio 497. Quis sit Index competens in causa decimarum?

Respondeo: si causa decimarum est facti, & non juris, eò quòd non agatur, an decimæ debeantur, sed an decimæ debita soluta sint, an non, potest Ecclesia, prout maluerit, tam coram Judice Ecclesiastico, quam laico debitorem laicum, non verò Ecclesiasticum convenire; cum hæc causa sit fori mixti. *Castrop. cit. num. 5.* citans *Suar. de relig. tom. 1. tr. 2. l. 2. c. 38. n. 16. Fagund. ad 5. præcept. l. 3. c. 5. n. 2. Covar. qq. præf. c. 35. n. 1. Barb. *cit. c. 28. §. 4. n. 1.* citans quamplur. contra *Azor. p. 1. l. 7. c. 36. q. 5. & Homobon. de Bonis. de exam. p. 2. tr. 8. c. 8. q. 24.* (in quorum sententiam inclinat *Pirh. n. 162.* etsi probabilior em dicat responsionem nostram) existimantes & tunc solum Ecclesiasticum esse Judicem competentem, eò quòd quaestio facti decimarum ex quaestione juris decimarum, quæ spiritualis est, videatur inseparabiliter dependere, ita ut qui de ista, etiam de hac cognoscere debeat, quòd solum Judici ecclesiastico competit. quòd ipsum tamen rectè negat *Barbof. n. 2.* cum constet, harum quaestionum unam ab altera distinctà esse, solumque contrahitur, an solverit, aut perceperit decimas; non autem an sint solvenda.*

2. Secundò, si causa seu quaestio est juris, quia tractatur nimirum de jure, quo decimæ debentur, de expensis, quibus solvenda; de loco, quantitate, qualitate, &c. solus Judex Ecclesiasticus est competens; eò quòd causa illa sit spiritualis, A. A. *idem.*

3. Terriò, causa decimarum datarum in feudum laicis cognoscenda & discutienda est coram Judice ecclesiastico; eò quòd licet dominium hujusmodi decimarum, seu potius fructuum decimalium spectet ad laicos, & feudum censetur saeculare, oriatur tamen & dependeat à jure spirituali & ecclesiastico, ut *Pirh. n. 163. & Barb. n. 2.* cum hæc tamen limitatio, dum nimirum non in perpetuum, sed limitato tempore, vel limitatis personis feudum concessum esset, ex eo, quòd tunc Ecclesia non videatur rem integrè alienasse, & quasi profanam fecisse. *Azor. *loc. cit.* q. 3. Fagund. *loc. cit.* n. 5. Castrop. n. 6. Barb. *cit. n. 2.* Dum verò hoc deci-*

marum